

Píše Jiří Flaišman

(E*forum, 25. 05. 2016)

Zatímco dnešní Lidové noviny vzbuzují u čtenáře již svými vlastnickými poměry, ale i obsahem jistou pachuť, čísla LN od časů jejich založení po konec první republiky jsou dnes materiálem, který si vydobyl značný respekt. Ten je jistě dán i tím, že LN, ač noviny stranické, nehrály ve své době pomýlenou kartu jakoby neutrální (beztvárné) žurnalistiky jako LN a jiné deníky dnešní, které chtějí svoji partii vyhrát s trumfem pseudoobjektivit – tuto rozdílnost je nutno zdůraznit i při vědomí diametrálně proměněného mediálního kontextu. Logicky se tak Stránských LN stávají předmětem zvýšeného badatelského zájmu, a to nejen na poli dějin naší žurnalistiky, ale i v oblasti výzkumu literárněhistorického. V nedávné době vyšlo k tématu LN několik prací hodných pozornosti – z těch čerstvých je zde nutno předně upozornit na rozsáhlou stať Jiřího Opelíka Škola Lidových novin (v knize J. O.: Uklizený stůl aneb Moje druhá knížka o Karlu Čapkovi a opět s jedním přívažkem o Josefovi. Torst, Praha 2016, s. 109–204), v níž autor s mimořádnou akribií, nadhledem a formulační pevností zasazuje fenomén školy LN do celého proudu naší literatury první poloviny 20. století, čímž vzniká text, který možno označit až za vzorový pro budoucí literárněhistorické psaní. Jedné z nově vydaných publikací, která přináší texty Václava Černého, se budeme věnovat podrobněji.

Václav Černý je autorem v posledních desetiletích po zásluze hojně vydávaným. Středobodem ediční činnosti se na počátku 90. let stal dvousvazkový výbor Tvorba a osobnost v tzv. velké bílé řadě Odeonu, který připravili J. Šulc a J. Kabíček a který byl mj. vybaven bibliografií. Od tohoto svazku jako by se pomyslně odlupovaly další edice, ať přinášely Černého práce z určitého období (např. V zúženém prostoru /1994/ nebo Skutečnost svoboda /1995/), či byly vymezeny tematicky (Studie o španělské literatuře /2008/, André Gide /2002/). Vedle dalších dílčích reedic a jednotlivých vydání samostatných prací nelze opomenout zejména pětisvazkovou edici Černého univerzitních přednášek Soustavný přehled obecných dějin literatury naší vzdělanosti (dosud 1–4, 1996–2009) a nové vydání Pamětí (1992–1994). Právě v nich si sám Černý naprojektoval další svoji knihu, když na okraj vzpomínky na své účinkování v redakci LN ve 30. letech napsal, že by jeho příspěvky vydaly „na slušnou knihu, takové ‚Dva roky v novinách‘“. Ta tedy letos – ovšem nikoliv pod autorem navrženým názvem, nýbrž pod titulem **Literární pondělí** – díky editorce **Kláře Soukupové** vychází jako 14. svazek edice Mnemosyne nákladem FF UK v Praze.

Editorka shromáždila všechny příspěvky Václava Černého do LN od doby, kdy do nich začal přispívat, potažmo kdy po Arne Novákovi převzal vedení kulturní rubriky (1936), až do osudového roku 1938 (resp. spr. do ledna 1939), kdy v „návaznosti“ na Šaldův

zápisník začal vycházet za Černého redakce Kritický měsíčník. Svazek je rozčleněn do dvou částí, z nichž první přináší autorovy texty psané pro rubriku Literární pondělí a druhý pak články (rozsahem kratší a povahou méně analytické) pro rubriku Kulturní kronika. Editorka nepodlehla svodům tematického uspořádání svazku, což by se přirozeně nabízelo: Černý má „svá“ témata, jako je např. původní poezie (zvl. autorů mladší generace), nové překlady z románských jazyků, aktuálně vydávané práce literárněvědné, publikace spojené s občanskou válkou ve Španělsku, autoři jako Čapkové, Gide, Halas, Šalda ad., podobně by k tomu mohly svádět i texty, jako jsou na pokračování zveřejňované recenze jednotlivých děl Romainsových Lidí dobré vůle či proslulá série Zapomenutých básníků. Uvnitř těchto dvou částí pak editorka dodržuje přísné chronologické členění – jdouc tak vstříc povaze textů psaných pro novinovou rubriku.

Záslužná edice tak představuje cca 150 autorových textů, které svého autora charakterizují jako kritika s obdivuhodným rozhledem, jasným kritickým postojem a formulačním umem. Valná většina z nich nebyla dosud knižně tištěna, a několik z nich dokonce neuvádí ani již zmíněná bibliografie V. Černého. Textově velmi pečlivě připravenou edici Klára Soukupová vybavila stručným informativním edičním doslovem a ediční poznámkou. Na první pohled chybějící vysvětlivkový aparát nakonec při pročítání nesmírně živých Černého textů čtenář ani příliš nepostrádá, i když jeho absenci lze označit za jediný z handicapů edice.

Edice potěšitelně dokládá obecné zjištění, že uspořádání článků jednoho autora z periodika, jehož kontext evidentně (pozitivně) ovlivňoval pisatelovo psaní, je šťastným edičním modelem, který má velký edičně-interpretací potenciál. Současně má však i svá velká rizika a jistě se nedá aplikovat na kdekterého autora. V případě souboru Černého prací pro LN se ovšem jedná o velmi zdařilý ediční podnik.